

STORTINGET

Representantforslag 31 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Dokument 8:31 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om barnehager for barna, ikke eiendomsspekulasjon

Til Stortinget

Bakgrunn

Samfunnet trenger barnehager med god bemaning og fokus på barnas beste, ikke en barnehagesektor der eiere kan berike seg på fellesskapets midler bevilget til barnehage.

Kjernen i barnehageforliket var full barnehagedekning, men forliket ga også de private barnehagene større driftstilskudd, og etter hvert fullfinansiering av driften. Utbyggingen av barnehagesektoren med mål om barnehageplass til alle som ønsker det, er finansiert av det offentlige. «Det er dermed store verdier bygd opp med offentlige tilskudd og foreldrebetaling som potensielt kan realiseres og tas ut av barnehagene ved salg», står det i regjeringens forslag til endringer i barnehageloven som har vært på offentlig høring.

Eiendommer er store verdier for de kommersielle barnehageselskapene. «Som følge av barnehageforliket i 2003 ble det innført flere ordninger som skulle stimulere til bygging av private barnehager. Private aktører som ønsket å bygge barnehager fikk investeringstilskudd, full momskompensasjon og gunstige lån i Husbanken. Det var også flere private aktører som fikk billige tomter fra kommunene» svarte daværende kunnskapsminister Jan Tore Sanner på spørsmål fra forslagsstiller om salget av Gnist-barnehagene.

Forslagsstiller er bekymret over en utvikling der barnehager har blitt lønnsomme spekulasjonsobjekter. Den kommersielle barnehagekjeden Læringsverkstedet solgte eiendommer til det svenske eiendomsselskapet Samhållsbyggnadsbolaget (SBB) for 4,25 mrd. kroner i 2020.

Milliardærbrødrene Adolfsen var tidligere dominerende eiere av selskapet Pioneer Property Group ASA. I 2019 solgte de mesteparten av verdiene i selskapet, i hovedsak barnehageeiendommer, til det australske pensjonsfondet Whitehelm Capital. En gjennomgang Klassekampen har gjort av grunnbøkene, viser at barnehageeierne har kjøpt kommunale tomter billig, til omtrent 65 pst. av markedspris. I noen tilfeller har de kommersielle aktørene fått tomter av kommunene. Allerede i 1997 ga Tromsø kommune bort to tomter til Nord Barnehager Eiendom AS, eid av Adolfsen. Selskapet bygde barnehager på tomten. Disse er nå solgt ut av landet. Barnehageeiendom bygd på billige kommunale tomter har blitt solgt til internasjonale fond for milliarder.

En oppstilling gjennomført av bladet Utdanning viser at rundt 90 pst. av barnehagene med husleie på over én mill. kroner er kommersielle aktører, som Espira og Norlandia. Mange barnehageeiere skiller ut barnehageeiendommene i et eget selskap. Dermed kan de leie ut eiendommen til seg selv. Forslagsstiller viser til at det finnes begrensninger i lovverket om at husleien skal være basert på markedspris. Men forslagsstiller viser også til de store summene som er hentet ut av barnehagesektoren gjennom eiendom.

Velferdsprofitørene innen barnehage har fått rimelige eller gratis tomter, billige lån og overdimensjonerte tilskudd til pensjon, og driften er fullfinansiert av skattepenger og foreldrebetaling. Allerede i mai 2018, da rapporter bestilt av Kunnskapsdepartementet viste at av-

kastningen på å eie barnehager var over tre ganger så stor som på Oslo Børs, uttalte regjeringen at dagens regelverk er utdatert. Stortinget har også pålagt regjeringen å følge opp hvordan det kan skilles mellom ideelle barnehager og kommersielle med profittmotiv, og hvordan lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår i barnehagesektoren kan sikres. Men regjeringen har flere ganger utsatt varslede endringer. Mens regjeringen utsetter endringene, tas store summer stadig ut av barnehagene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen gjennomgå kommersielle barnehagers utgifter til husleie og kommersielle selskapers profitt på offentlig finansierte barnehager gjennom eiendomskjøp og -salg, og foreslå lov-
2. Stortinget ber regjeringen foreslå lovendringer slik at husleieavtaler for barnehager må godkjennes av kommunen for å være gyldige.
3. Stortinget ber regjeringen foreslå lovendringer for å sikre at barnehageeiendom som blir bygd på billige eller gratis kommunale tomter eller med offentlige kapitaltilskudd, ikke selges ut med profitt til kommersielle aktører.
4. Stortinget ber regjeringen klargjøre hvordan kommunene i kommuneplanens arealdel for barnehager kan regulere barnehageeiendommenes funksjon til offentlig formål, for å hindre eiendomsspekulasjon.
5. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en helhetlig barnehagelov innen utgangen av 2020, som følger opp Stortingets tidligere vedtak og sikrer at all statsstøtte og foreldrebetaling til barnehage kommer barna til gode.

15. oktober 2020

Bjørnar Moxnes